

II. Rákóczi Ferenc Irodalmi és Műveltségi Csapatverseny

(iskolai forduló)

MEGOLDÓKULCS

2014. április

I. keresztrejtvény

				1	<i>N</i>	<i>I</i>	C	<i>O</i>	<i>M</i>	<i>É</i>	<i>D</i>	<i>I</i>	<i>A</i>							
					2	<i>M</i>	U	<i>N</i>	<i>K</i>	<i>Á</i>	<i>C</i>	<i>S</i>								
3	<i>E</i>	<i>S</i>	<i>Z</i>	<i>E</i>	<i>T</i>	<i>A</i>	M	<i>Á</i>	<i>S</i>											
				4	<i>R</i>	<i>O</i>	D	<i>O</i>	<i>S</i>	<i>T</i>	<i>Ó</i>									
				5	<i>J</i>	<i>Ó</i>	<i>Z</i>	<i>S</i>	E	<i>F</i>										
				6	<i>B</i>	<i>Á</i>	<i>T</i>	<i>H</i>	O	<i>R</i>	<i>Y</i>	<i>Z</i>	<i>S</i>	<i>Ó</i>	<i>F</i>	<i>I</i>	<i>A</i>			
					7	<i>L</i>	<i>I</i>	P	<i>Ó</i>	<i>T</i>										
					8	<i>H</i>	<i>O</i>	R	<i>V</i>	<i>Á</i>	<i>T</i>	<i>B</i>	<i>Á</i>	<i>N</i>						
				9	<i>Z</i>	<i>Á</i>	<i>G</i>	O	<i>N</i>											
10	<i>F</i>	<i>R</i>	<i>A</i>	<i>N</i>	<i>G</i>	<i>E</i>	P	<i>Á</i>	<i>N</i>	<i>K</i>	<i>A</i>	<i>T</i>	<i>A</i>	<i>L</i>	<i>I</i>	<i>N</i>				
							11	<i>R</i>	A	<i>D</i>	<i>I</i>	<i>C</i>	<i>S</i>							
				12	<i>S</i>	<i>A</i>	<i>R</i>	<i>O</i>	<i>L</i>	T	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>M</i>	<i>Á</i>	<i>L</i>	<i>I</i>	<i>A</i>			
							13	<i>L</i>	<i>O</i>	R	<i>Á</i>	<i>N</i>	<i>T</i>	<i>F</i>	<i>F</i>	<i>Y</i>				
							14	<i>L</i>	<i>I</i>	<i>P</i>	<i>Ó</i>	<i>T</i>								
							15	<i>C</i>	<i>A</i>	<i>R</i>	A	<i>F</i>	<i>F</i>	<i>A</i>						
									16	<i>E</i>	<i>R</i>	<i>D</i>	<i>É</i>	<i>L</i>	<i>Y</i>					
									17	<i>I</i>	<i>S</i>	<i>Z</i>	T	<i>A</i>	<i>M</i>	<i>B</i>	<i>U</i>	<i>L</i>		
									18	<i>X</i>	<i>I</i>	<i>V</i>	L	<i>A</i>	<i>J</i>	<i>O</i>	<i>S</i>			
19	<i>T</i>	<i>H</i>	<i>Ö</i>	<i>K</i>	<i>Ö</i>	<i>L</i>	<i>Y</i>	I	<i>M</i>	<i>R</i>	<i>E</i>									
									20	<i>H</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>S</i>	B	<i>U</i>	<i>R</i>	<i>G</i>			
										21	<i>L</i>	<i>I</i>	<i>B</i>	E	<i>R</i>	<i>T</i>	<i>Á</i>	<i>S</i>		
										22	<i>B</i>	<i>E</i>	R	<i>C</i>	<i>S</i>	<i>É</i>	<i>N</i>	<i>Y</i>	<i>I</i>	
										23	<i>S</i>	<i>Z</i>	<i>A</i>	T	<i>M</i>	<i>Á</i>	<i>R</i>			
										24	<i>V</i>	A	<i>K</i>	<i>B</i>	<i>O</i>	<i>T</i>	<i>T</i>	<i>Y</i>	<i>Á</i>	<i>N</i>
				25	<i>S</i>	<i>Z</i>	<i>U</i>	<i>L</i>	T	<i>Á</i>	<i>N</i>									
										26	<i>É</i>	<i>D</i>	E	<i>S</i>	<i>N</i>	<i>É</i>	<i>N</i>	<i>É</i>	<i>M</i>	

- 1.) Zrínyi Ilonának és második férjének törökországi végső tartózkodási helye
- 2.) annak a várnak a neve, amit Zrínyi Ilona védett a császáriak ellen
- 3.) kuruc népfelkelő, aki várta Rákóczit a lengyel-magyar határon
- 4.) Rákóczi törökországi száműzetési helye
- 5.) a fejedelem fiának keresztnéve, aki 1737-ben török segítséggel megpróbálta visszaszerezni apja trónját
- 6.) II. Rákóczi Ferenc apai nagyanyja
- 7.) a császár rá bízta a Rákóczi- gyermekek neveltetését, miután elvették őket Zrínyi Ionától; később esztergomi érsek (csak a keresztnéve)
- 8.) Zrínyi Ilona apjának tisztsége
- 9.) Mikes Kelemen szülőhelye
- 10.) a fejedelem anyai nagyanyja
- 11.) Zrínyi Ilonának segített a vár védésében; a tényleges főkapitány, ... András
- 12.) a fejedelem feleségének keresztnéve(i) magyarul
- 13.) a fejedelem apai dédanyjának (II. Rákóczi György fejedelem feleségének) vezetékneve: ... Zsuzsanna
- 14.) az osztrák császár Rákóczi gyermek- és fiatal korában (csak a keresztnéve)
- 15.) Zrínyi Ilona várát ostromló császári hadvezér: Antonio....
- 16.) fejedelemség Magyarország keleti részén, melynek Rákóczi ősei is az uralkodói voltak
- 17.) a török birodalom székhelye
- 18.) Franciaország királya Rákóczi idejében, „a Napkirály”; (a neve előtti számot római számmal, külön rubrikákba írjátok!)
- 19.) II. Rákóczi Ferenc mostohaapja
- 20.) a Bécsben székelő császári család neve
- 21.) a Rákóczi által a szabadságharc alatt kiadott rézpenz közkeletű elnevezése
- 22.) Rákóczi barátja, szövetségese és hadvezére (csak vezetéknev)
- 23.) itt kötötték meg a szabadságharcot lezáró békét
- 24.) Rákóczi legendás hadvezérének közkeletű neve, számtalan katonai siker kötődik a nevéhez, pl. a Dunántúl felszabadítása (tulajdonság + vezetéknev)
- 25.) a török uralkodó címe
- 26.) gyakran így szólította meg Mikes Kelemen leveleinek címzettjét (két szó)

26 pont/

A megoldás (szürke mezők): **CUM DEO PRO PATRIA ET LIBERTATE** **4 pont/**

Mit jelent a kifejezés? **Istennel a hazáért és szabadságért** **4 pont/**

Hol szerepelt, hol volt olvasható? **Rákóczi zászlóján szerepelt, mint a szabadságharc jelmondata**

4 pont/

Találjatok ki még egy hasonló jellegű jelszavat, jelmondatot a szabadságharchoz! **4 pont/**

II. feladat

Képmagyarázat

Az alábbi képek II. Rákóczi Ferenc életének egy-egy jelenetét ábrázolják.

Készítsetek hozzájuk ismertető szöveget! Ha tudjátok, nevezétek meg, hogy kiket látunk képen, hol, mikor és mi történik! Ügyeljete arra, hogy figyelemfelkeltő, szép szövegeket alkossatok, akár egy-egy frappáns címmel is elláthatjátok a festményeket! képmagyarázatonként 5 pont/

Madarász Viktor: *Zrínyi Ilona vizsgálóbírái előtt*

a képleírásban szerepelhetnek a képen látható személyek (Zrínyi Ilona, Rákóczi Ferenc, Rákóczi Julianna, Antonio Caraffa); a helyszín és a történelmi helyzet (Munkács vára; Zrínyi Ilona feladja a várat a két évig tartó ostrom után); valamint a romantikus festészet jellemzői (színpadiasság, fény-árnyék hatások, historizáló jelleg, drámaiság)

Veszprémi Endre: *Rákóczi találkozása Esze Tamással*

a képleírásban szerepelhetnek a képen látható személyek (II. Rákóczi Ferenc, Esze Tamás, gyalogos jobbágykatonák, talpasok); a helyszín (a magyar-lengyel határ, Kliniec falu); a történelmi helyzet leírása (Rákóczi egyesíti seregét Esze Tamás csapataival, átlép a határon, ezzel kezdetét veszi a szabadságharc)

III. feladat

Írjatok a kuruc dal mintájára két versszakos szöveget az iskolátok mai életéről! (A dallam alapján a szótagszámra tudtok következtetni.)

a vers szótagszámai: 14 / 12 / 14/ 14

a feladatmegoldás értékelési szempontjai:

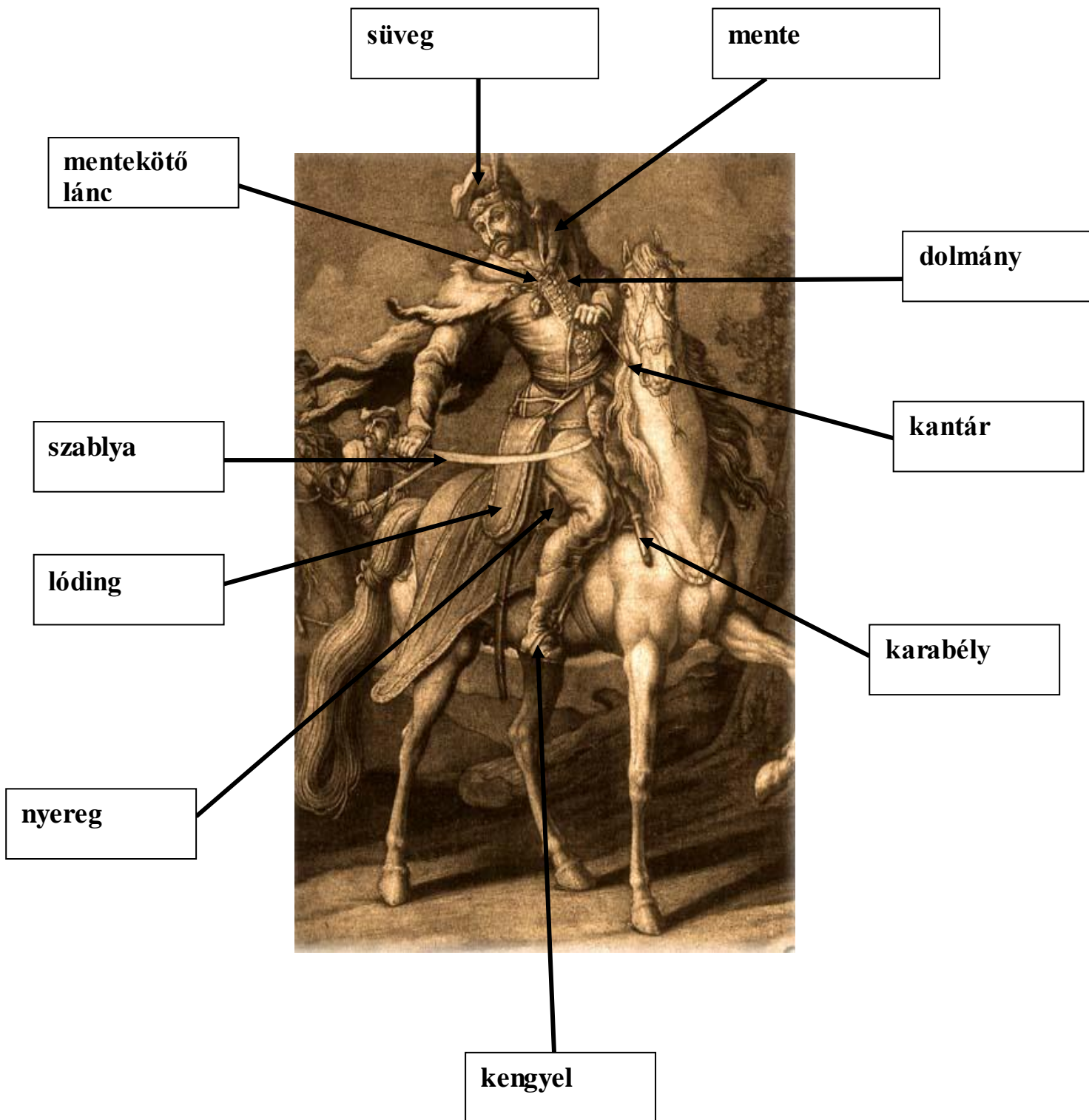
- tartalmi ötletesség;
- megformáltság (pl. rímelés, ritmus);
- kreativitás

elérhető pont: 8 pont/

IV. feladat

Mit visel a kuruc vitéz? Nevezetek meg minél több ruhát, fegyvert, lószerszámot, amit felismertek a képen! Írjátok a jó megnevezéseket a megfelelő négyzetbe!

10 pont/

V. feladat

Írjatok egy oldalas levelet Zrínyi Ilona nevében lányának Bécsbe, melyben beszámoltok a törökországi emigráció sorsáról, hétköznapjairól!

Ügyeljete a levél adatgazdagságára, és – olvasmányélményeitek alapján – próbáljátok rekonstruálni a korabeli levelezések stílusát, szókincsét, fordulatait!

a feladat értékelésének szempontjai:

- adatgazdagság (a Rubicon folyóirat Zrínyi Ilona-cikke alapján)
- érzelmes, nyelvileg gazdag, igényes megformáltság
- törekvés a 18. századi nyelvállapot megjelenítésére
- a korabeli levélforma rekonstrukciója pl. Mikes levelei vagy a Rubicon-cikk alapján)

elérhető pont: 10 pont/

VI. feladat

Nevezzétek meg az idézetek szerzőit és a címeket!

elérhető pont: 12 (válaszelemenként 1)/

Szerző	Cím	Idézet
Komáromi János	Vereckénél	„Álltak ott, álltak ... Lehetek kétszázötvenen talán: kétszáz nyomorult talpas és ötven lovas a szőrös lovacskaáján. Rutének a gyalogok, magyarok a lovasok. A munkácsi hercegség felől érkeztek, ... Esze Tamás várakozott legelől, egy foltos szőrű kancán.”
Jókai Mór	A nagyenyedi két fűzfa	„József pedig folyvást növekedni érzé szíve fájdalmait, a csalóka távcső oly közel hozta olykor az imádott leánykát, hogy ámulatában kezeit nyújtá ki utána, s csak akkor ijedt meg, mikor körmeit az ablakba megüté...”
Dénes Zsófia	Zrínyi Ilona	„Miklós bátyja halála. Milyen hirtelen jött. Hihetetlen volt. Vadkan? Megsebesített erdei disznó, az győzött volna rajta? Azon a felfegyverzett, életerős férfin, aki félelmet nem ismert? Senki sem látta, csak Póka.”
Mikes Kelemen	Törökországi levelek (37.)	„Reggel hatodfél órakor a dobot megütik, akkor a cselédeknek fel kell kelni, és készen kell lenni hat órára. Hat órakor dobolnak, és akkor a fejedelem felöltözik, és azután a kápolnában megyen, ...”
Laczkó Géza	El, hajh, Lengyelbe!	„– Rákóczi nevében! Egy papi ember elértette, s a fülébe súgta: – Jaroslaw! Aztán már csak így koldult, menvén-mendégélvén: – Rákóczi nevében, Jaroslaw!”
Mikes Kelemen	Törökországi levelek (88.)	„György herceg tegnap elmene innét egy francia hajón Franciaország felé. Legnagyobb fogatkozást azt találok benne, hogy magyarul nem tud. De a’ nem az ő vétke, németek nevelték, ...”